

VILNIUS UNIVERSITY

POVILAS GRUODIS

TAX NORMS AS A REGULATORY TOOL OF CREDIT INSTITUTIONS' ACTIVITIES

Summary of Doctoral Dissertation

Social Sciences, Law (01 S)

Vilnius, 2017

The doctoral dissertation was prepared at Vilnius University in 2011-2017.

Scientific Supervisor:

Prof. dr. Bronius Sudavičius (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01 S).

The doctoral dissertation is defended at the Law Science Council of Vilnius University.

Chairman – prof. habil. dr. Vytautas Nekrošius (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S).

Members of the Council:

prof. dr. Jevgenij Machovenko (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S),

prof. dr. Armanas Abramavičius (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S),

prof. dr. Egidija Tamošiūnienė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01S),

prof. habil. dr. Jan Głuchowski (University Banking School in Torun, Social Sciences, Law– 01S).

The doctoral dissertation will be defended in the public session of the Law Science Council, on 8th June, 2017, at 1:00 p. m., at Faculty of Law of Vilnius University, room 302 (K. L. Sapiegos auditorium).

Address: Saulėtekio Avenue 9, LT-10222, Vilnius, Lithuania.

The summary of doctoral dissertation was sent out on 2 May, 2017.

The doctoral dissertation is available for review at Vilnius University Library and Vilnius University website: <http://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

VILNIAUS UNIVERSITETAS

POVILAS GRUODIS

KREDITO ĮSTAIGŲ VEIKLOS REGULIAVIMAS MOKESČIŲ TEISĖS NORMOMIS

Daktaro disertacijos santrauka
Socialiniai mokslai, teisė (01 S)

Vilnius, 2017

Disertacija rengta 2011-2017 metais, Vilniaus universitete.

Mokslinis vadovas – prof. dr. Bronius Sudavičius (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S).

Disertacija ginama Vilniaus universiteto Teisės mokslo krypties taryboje:

Pirmininkas – prof. habil. dr. Vytautas Nekrošius (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S).

Nariai:

prof. dr. Jevgenij Machovenko (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S),

prof. dr. Armanas Abramavičius (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S),

prof. dr. Egidija Tamošiūnienė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01 S),

prof. habil. dr. Jan Głuchowski (Torūnės universiteto Bankininkystės mokykla, socialiniai mokslai, teisė – 01 S).

Disertacija bus ginama viešame Teisės mokslo krypties tarybos posėdyje 2017 m. birželio 8 d., 13:00 val., Vilniaus universiteto Teisės fakulteto K. L. Sapiegos (302) auditorijoje.

Adresas: Saulėtekio al. 9, LT-10222, Vilnius, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiuntinėta 2017 m. gegužės 2 dieną.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje ir Vilniaus universiteto internetinėje svetainėje adresu: <http://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

CONTENT

CONTENT	5
FOREWORD	6
RELEVANCE, NOVELTY AND ORIGINALITY OF THE DISSERTATION.....	8
SUBJECT MATTER AND THE AIM AND OBJECTIVES OF THE DISSERTATION	10
METHODOLOGY OF THE RESEARCH.....	12
STATEMENTS OF THE DISSERTATION TO BE DEFENDED	13
RESEARCH RESOURCES	14
EXPLORATION LEVEL ON THE DISSERTATION THEME.....	15
PRACTICAL SIGNIFICANCE.....	17
STRUCTURE OF THE DISSERTATION.....	18
CONCLUSIONS AND PROPOSALS	19
AUTHOR’S PUBLICATIONS RELATED TO THE SUBJECT OF THE DISSERTATION....	24
PRESENTATIONS AND REPORTS IN INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCES	25
INFORMATION ABOUT THE AUTHOR	25
KREDITO ĮSTAIGŲ VEIKLOS REGULIAVIMAS MOKESČIŲ TEISĖS NORMOMIS (REZIUMĖ)	27
AUTORIAUS MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMA SĄRAŠAS	41
AUTORIAUS PRANEŠIMAI, PRISTATYTI TARPTAUTINĖSE MOKSLINĖSE KONFERENCIJOSE:	41
INFORMACIJA APIE AUTORIŲ	42

FOREWORD

It is generally recognized that the impact of financial sector on the real economy and the economic processes of the state is of utmost importance – so important that the financial sector cannot function by following only usual market processes: seeking to maintain sustainable economic growth and to ensure financial stability, strict regulation of the economic entities, operating in the financial sector, is required. As it is defined in the doctrine of the Constitutional Court¹, the aim of financial stability is one of the most important aims of legal regulation that a legislator faces – a legislator has the duty rather than the right to develop legal regulation of the institutions, which would ensure financial stability and safety of the national economy. Traditionally, the activity of credit institutions is regulated by the laws by imposing certain mandatory administrative requirements, limits, criteria, which must be followed by a credit institution – regulation of the financial institutions is dominated by the laws, setting imperative prohibitions and permissions. However, taking into account both the global financial crisis of 2007 and the resulting problems in the financial sectors of different countries, it is increasingly argued that regulation of the credit institutions, based only on traditional administrative prohibitions and permissions, is not sufficient, and it is necessary to look for potential alternatives of improving the mechanism of regulation of the credit institutions.

The experts of the International Monetary Fund and the European Commission indicates that regulatory taxation of the credit institutions is one of the possible means of of improving the mechanism of regulation of the credit institutions. Financial experts together with the scientists from the International Monetary Fund, the representatives of the European Commission, the largest global central banks put forward the idea that the activity of credit institutions could be additionally regulated by the tax laws – by using the regulatory impact of the tax laws, it is possible to create an effective and efficient mechanism for regulation of the credit institutions, which could significantly improve the quality of regulation of the credit institutions, thus, increasing the state budget revenues. It has been increasingly stated that while regulating the activity of credit institutions, a legislator fails to cover all possibilities, given by the tax laws, and

---

¹ i.e. The Constitutional court of the Republic of Lithuania 05/07/2013 Conclusion „On the bankruptcy of enterprises (banks) and the application of measures to enhance the financial stability of banks“. Valstybės žinios, 2013, Nr. 73-3679.

in many cases, the regulatory impact of the tax laws on the credit institutions is insufficiently used or is used on the contrary to the aims, sought by regulation of the credit institutions.

However, taking into account the initiatives of additional taxation, provided by the European Commission², the International Monetary Fund³, and other global organizations, it should be noted that application of the tax laws for regulation of the credit institutions lacks doctrinal justification, regulatory impact of the tax laws and possibilities of its application for regulation of the activity of credit institutions, unrelated with tax payment, has not been researched sufficiently from a legal perspective. Here, it should be emphasized that the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions has been analysed and researched broader only in economic terms. However, the regulatory impact of the tax laws, its features, legitimacy (constitutionality) of application of the tax laws for regulation of the activity of the credit institutions, unrelated with tax payment, adaptability of the tax laws for regulation of the credit institutions in Lithuania have not been researched and analysed in details theoretically as individual subject of the law. There is a lack of legal research on the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions at international level too – when introducing new initiatives on regulatory taxation of the credit institutions, there are some doubts of the law scientists and the experts over theoretical justification of these initiative both in the European Union, and the United States of America. Low extent of research and absence theoretical justification of the regulatory impact of the tax laws causes the initiatives of the regulatory taxation of the credit institutions to face with critics over possible unsuitability of the tax laws for regulation of the credit institutions, the problem of legitimacy of applying the tax laws for regulation of the activity, unrelated with tax payment. Furthermore, the initiatives on regulation of the credit institutions by the tax laws are often criticized by proving the fiscal inefficiency of regulatory tax laws. Because of the lack of clear theoretical justification, low extent of research on the regulatory impact of the tax laws on the credit institutions, implementation of the initiatives on regulation of the credit institutions by the tax laws (regulatory taxation) is described as problematic by representatives of the legal science.

---

² i.e. The European Commission. 14/02/2013 Proposal No. COM (2013) 71: Proposal for a Council Directive implementing enhanced cooperation in the area of financial transaction tax. [interactive]. [seen 10/12/2016]. Internet access: <http://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2013_45>.

³ i.e. CLAESSENS, S.; KEEN, M.; ir PAZARBASIOGLU, C. *Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material* [interaktyvus]. Washington, DC: IMF, September, 2010 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<https://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2010/paris/pdf/090110.pdf>>.

Considering the aforementioned problems, related with insufficient theoretical justification of application of the tax laws for regulation of the credit institutions, and low extent of research on the regulatory impact of the tax laws on the credit institutions, as well as the associated issues, preventing from proper exploitation of all advantages of the regulatory impact of the tax laws on regulation of the credit institutions, it is evident that it is necessary to theoretically research the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions and theoretically justify and prove the suitability of the tax laws for regulation of the activity of credit institutions, unrelated with tax payment. It is necessary to analyse and research the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, unrelated with tax payment, the main features of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, the main legitimacy conditions and principles of regulation of the activity of the credit institutions, unrelated with tax payment. What is more, in order to properly analyze and assess the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, and to submit recommendations on improvement of the systems of Lithuanian tax laws and regulation of the credit institutions by supplementing them with regulatory tax laws, it is necessary to analyse the usage of regulatory tax laws in the currently dominating regulatory taxation concepts, dedicated for regulation of the credit institutions, as well as to research and assess Lithuanian system of tax laws in respect of regulating the activity of credit institutions, unrelated with tax payment.

RELEVANCE, NOVELTY AND ORIGINALITY OF THE DISSERTATION

Following the abovementioned reasons, it might be concluded that the selected theme and the scientific problems, examined in the dissertation, currently are relevant nationally and internationally. The results of the research will allow for proper understanding and assessment of the features of regulatory impact of the tax laws in regulation of the credit institutions, as well as the possibilities to use the regulatory impact of the tax laws for regulation of the credit institutions. The dissertation will help to develop a strong doctrine (theoretical) basis for application of the tax laws for regulation of the activity of credit institutions, unrelated with tax payment. The theme, analysed in this dissertation, is relevant at national level because the results of the research on regulatory impact of the tax laws allow for objective research and assessment of Lithuanian system of tax laws for the first time in respect of regulation of the activity of credit

institutions, unrelated with tax payment, and the conclusions and recommendations, developed on the basis of the aforementioned research, regarding improvement of Lithuanian system of the tax laws, will allow for significant improvement of quality of regulation of the credit institutions in Lithuania. Seeking to improve the doctrinal justification of application of the tax laws for regulation of the credit institutions, the majority of results and conclusions of the research might be followed at international level – especially, while developing and improving the European Union mechanism for regulation of the credit institutions.

It should be noted that the regulatory impact of the tax laws on specific category of financial institutions, i.e., credit institutions, rather than on all entities and financial institutions of the financial sector is analysed in this dissertation. The activity of the credit institutions is regulated in the most intensive and strictest way because of its importance for the financial sector. The credit institutions were selected by taking into account the special significance and influence of the financial services, provided by the credit institutions, on both the financial sector and the economy of countries – only credit institutions are given the right to take deposits or other repayable funds from the public and to grant credits for their own account (Clause 1 of Paragraph 1 of Article 4 of Regulation (EU) No. **575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms**). This dissertation defines a credit institution as it is specified in Paragraph 24 of Article 2 of Law on Financial Institutions and Clause 1 of Paragraph 1 of Article 4 of Regulation (EU) No. **575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms – a credit institution** means an undertaking the business of which is to take deposits or other repayable funds from the public and to grant credits for its own account. The activity of credit institution is defined as usual financial services, provided by the credit institution, as defined in Paragraphs 1 and 4 of Article 3 of Law on Financial Institutions. The concept of the credit institution does not cover insurance, reinsurance companies, insurance controlling companies, and state enterprises, the activity of which is similar to the activity of financial sector entities, therefore, while researching the taxation of the credit institutions, the tax laws, regulating the activity of the entities, similar to the financial institutions (insurance, reinsurance, collective investment entities, etc.) but not considered as financial institutions, shall not be analysed. Taking into account the fact that the credit institutions are a part of the general system of financial

institutions, while researching the features of regulatory impact of the tax laws on the credit institutions, the tax laws, directed towards regulation of all financial institutions in general, including the credit institutions, will be analysed.

It should be emphasized that when referring to regulation of the credit institutions by the tax laws in this dissertation, it is always referred to regulation of the activity of credit institutions, unrelated with tax payment. The regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, related with tax payment, is not the subject of this dissertation, and shall not be analysed herein. Therefore, the concept of the activity of the credit institutions does not cover the activity of the credit institutions, related with tax payment.

SUBJECT MATTER AND THE AIM AND OBJECTIVES OF THE DISSERTATION

The subject matter of the thesis is defined in the title of this dissertation – tax norms as a regulatory tool of Credit institutions’ activities. The dissertation explores the regulatory impact of the tax norms and the possibilities of its usage for regulation of the credit institutions.

It should be emphasized that regulatory impact of the tax laws and the possibilities of its usage for regulation of the credit institutions are explored exclusively in legal terms. This paper does not research and does not analyse the regulatory impact of the tax law in economic terms. While examining the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, the concept of a tax is used in legal rather than economic terms. Here, a tax is understood and analysed in legal terms, i.e., as a tax is defined in the laws – as the mandatory monetary obligation for the state, set by the tax laws⁴. However, a tax is not only legal, but also economic category, thus, certain features and characteristics of a tax as of the monetary obligation, set by the tax law, are inevitably related with economic conception of a tax as of a source of the budget revenues. Therefore, seeking to give detailed explanations of the main principles of the regulatory impact of the tax law, this paper might follow the patterns, discovered by economic theory, typical for taxes as for economic and legal category, and for the tax laws, setting the taxes (tax obligations). It should be noted that application of economic principles and patterns meet the modern conception and methodology of the law, and is widely recognized of the modern legal science⁵. The legal principle of economy is universally recognized as one of the

---

⁴ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas. Valstybės žinios, 2004, Nr. 63-2243 (2 str. 25 d.).

⁵ i. e. COOTER, R. *Expressive Law and Economics*. Journal of Legal Studies, Vol. 27, No. S2, 1998 m., p. 585-607.

most important principles in legal regulation of the tax law and of the entire legal system, and is established in both legal acts⁶, case law⁷, its importance is emphasized in doctrine⁸.

The primary subject of this dissertation is the tax laws, established in national and foreign law resources, and their regulatory impact on the activity of the credit institutions, as well as the national and foreign court doctrine, analysing the regulatory impact of the tax laws and the features of the regulatory impact on the activity of the credit institutions, as well as the papers of foreign law researchers, analysing the regulatory impact of the tax laws and the possibilities to use the tax laws for regulation of the credit institutions.

The aim of the research is to theoretically (in doctrinal terms) research and reveal the features of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, the legitimacy conditions and the main principles of regulation of the credit institutions by the tax laws, to analyse the most recent global trends of regulation of the credit institutions by the tax laws, and to theoretically (in doctrinal terms) justify the suitability of the tax laws for regulation of the activity of credit institutions, unrelated with tax payment, as well as to provide conclusions and recommendations on how to improve the quality of regulation of the credit institutions by using the regulatory impact of the tax laws. This paper seeks to theoretically (in doctrinal terms) prove and justify that regulation of the credit institutions by the tax laws can be used as an alternative of the currently dominating imperative method of administrative instructions. This dissertation also seeks to analyse the national system of the tax laws in respect of the regulation of the credit institutions, and to provide recommendations for improvement of the national system of the tax laws, in order to improve the quality of regulation of the credit institutions.

The following key objectives are set to reach the aim of the dissertation research:

1. To research and to theoretically (in doctrinal terms) prove the possibility to use the tax laws for regulation of the credit institutions, to explore the features of regulatory impact of the tax laws on the credit institutions, to identify the main principles of regulation of the credit institutions by the tax laws, advantages and disadvantages of regulatory impact

---

⁶ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas. Valstybės žinios, 2012, Nr. 110-5564 (3 str. 6 p.).

⁷ i.e. The Constitutional court of the Republic of Lithuania 16/05/2013 Conclusion „On the duty to pay the contributions of state social insurance and those of compulsory health insurance and on the reduction of the maternity (paternity) benefits“. Valstybės žinios, 2013, Nr. 52-2604.

⁸ HOVENKAMP, H. *Positivism in Law & Economics*. California Law Review, Vol. 78, 1990, No. 4, p. 815–852. MERCURO, N.; ir MEDEMA, S. G. *Economics and the Law: From Posner to Post-Modernism and beyond* (2nd ed.). Princeton [N.J.]: Princeton University Press, 2006. p. 94-100.

of the tax laws on the credit institutions in comparison with the prevailing laws, setting the permissions and prohibitions.

2. To analyse the global practice of regulation of the credit institutions by the tax laws, the most recent initiatives of regulatory taxation by identifying the best models of regulation of the credit institutions by the tax laws.
3. To analyse Lithuanian system of the tax laws by identifying the tax laws, characterized by regulatory impact on the activity of the credit institutions, and to explore their regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, compatibility of the regulatory impact of the tax laws with the general system of regulation of the credit institutions in Lithuania.
4. To provide recommendations on how to improve the national system of regulation of the credit institutions by using the regulatory impact of the tax laws.

METHODOLOGY OF THE RESEARCH

While examining the regulatory impact of the tax laws and the possibilities to use the tax laws for regulation of the credit institutions, the paper employed the following key methods: logical – analytical, historical, descriptive, linguistic, comparative, systematic analysis.

The dominant research method is logical-analytical – following this method (deductive, inductive logical analysis), analysis of the case law, literature, legislation, draft legislation, as well as specific rules is performed, seeking to identify and reveal the most important features and characteristics of the regulatory impact of the tax laws, and to justify and prove the appropriateness of the tax laws for regulation of the credit institutions.

Systematic analysis is used for analysis of different concepts of regulatory taxation, case law, and specific tax laws. Systematic research method is used for examining the regulatory impact of the tax laws and its reliance on the fiscal function of the tax laws. Systematic research is necessary in order to reveal the features of the regulatory impact of the tax laws and its influence on the general system of regulation of the credit institutions. Systematic research method is also used for analysing the national system of the tax laws in respect of regulation of the credit institutions – specific tax laws are analysed as a part of the legal regulation system.

Comparative research method is used for examining different concepts of regulatory taxation, comparing them with each other and identifying their main advantages and

disadvantages, as well as comparative method. Comparative method is also used for analysing and comparing different initiatives of regulation of the credit institutions by the tax laws. Comparative method is also used for comparing the features of the regulatory impact of the tax laws and the laws, setting the prohibitions and permissions.

Historical method is used for research of the historical precedents of Lithuanian and foreign courts, historical examples of regulatory tax laws, revealing the principles of the regulatory function and the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, and development of the view towards regulation by tax laws. Historical research method is also used for analysing the historical tax concepts of the tax laws, for researching and examining the prior and current tax laws, directed towards regulation of the credit institutions.

Linguistic method is used for explaining the meaning of specific tax laws. This method is also used for analysing the national system of tax laws and specific tax laws in respect of regulation of the credit institutions.

Descriptive research method is used for analysing the regulatory tax laws, valid in Lithuania, as well as the regulatory tax laws of the foreign countries, currently proposed initiatives of taxation of the credit institutions for regulatory purposes.

The paper also used teleological method, seeking to properly explore and assess the aim of the analysed tax laws and specific tax laws, to understand the main objectives, set by legislator.

STATEMENTS OF THE DISSERTATION TO BE DEFENDED

1. The tax laws are characterized by regulatory impact on the activity of the credit institutions and might be used for regulation of the credit institutions. Seeking to ensure the financial stability, not only restriction of the economic – commercial activity, but also restriction of the property right is justified, therefore, the restrictive impact, created by the tax laws, on the property right of the credit institutions is justified not only for fiscal, but also for regulatory aims. The regulatory impact of the tax laws on the credit institutions is justified by regulation of economic conditions of decision making rather than classifying a certain behaviour as legal or illegal, therefore, the tax laws allow a legislator to regulate the decision making process itself.

2. The tax laws, dedicated for taxation of the credit institutions, cannot be equally effective (in respect of the economic efficiency) as a legislator seeks both regulatory and fiscal aims. The higher the regulatory aims for the tax laws, the less effective the tax laws are in reaching the fiscal aims, and *vice versa*.
3. The tax laws might be used both as individual measure for regulation of the credit institutions and as additional measure for regulation of the credit institutions together with the current legal regulation of the credit institutions. Regulation of the credit institutions by the tax laws might significantly improve the possibilities of a legislator to regulate the risky activity of the credit institutions and to ensure the stability of financial sector.
4. Regulatory potential and possibilities of the tax laws are underexploited in respect of regulation of the credit institutions in Lithuania.

RESEARCH RESOURCES

The most important research resources are draft legislation on the taxation of the credit institutions, and proposals of the legislation on taxes, as well as the valid tax laws, directed towards taxation of the credit institutions. The draft legislation for regulation of the credit institutions as well as the valid tax laws are analysed, seeking to reveal the possibilities and the key features of regulation of the credit institutions by the tax laws, to analyse and assess the global initiatives of regulation of the credit institutions by the tax laws.

Foreign scientific literature, research articles, analysing the regulatory impact of the tax laws, impact types, the main theories and models of the regulatory taxation of the credit institutions are very important. While analysing the origin and features of regulatory impact of the tax laws, significant attention was paid on the papers of A. Lafero⁹, L. Kaplow¹⁰, J. Tobino¹¹,

---

⁹ LAFFER, A. B. *The Laffer Curve: Past, Present, and Future* [interactive]. Heritage. org., No. 1765, 1 June 2004 [seen 20/02/20015]. Internet access: <<http://www.heritage.org/research/reports/2004/06/the-laffer-curve-past-present-and-future>>.

¹⁰ KAPLOW, L.; ir SHAVELL, S. *On the Superiority of Corrective Taxes to Quantity Regulation* [interactive]. American Law and Economics Review, Oxford University, Vol. 4(1), 2002. p. 1–17. [seen 20/02/20015]. Internet access: <<http://www.nber.org/papers/w6251>>.

¹¹ TOBIN, J. *A Proposal for International Monetary Reform* [interactive]. Eastern Economic Journal, Eastern Economic Association, Vol. 4(3-4), Jul/Oct. 1978. p. 153–159 [seen 20/02/20015]. Internet access: <http://college.holycross.edu/ej/Volume4/V4N3_4P153_159.pdf>.

J. M. Keins¹², W. Baumol¹³, D. Shaviro¹⁴, etc., where taxes are analysed in respect of regulation of social behaviour, unrelated with tax payment, revealing the features of the regulatory impact of the taxes, typical for the tax laws for regulation of the credit institutions.

The EU Court of Justice, the Lithuanian Constitutional Court, the USA Supreme Court doctrines are also very important resources. The case law was examined, seeking to reveal the changing view of the doctrine towards regulatory impact of the tax laws on social relationships, unrelated with tax payment, and with the activity, unrelated with tax payment. Considerable attention was paid on analysis of the case law of the USA Supreme Court, as in USA, the tax laws has been started to be applied for regulation of the activity, unrelated with the tax payment, quite early, and the USA Supreme Court, considering the initiatives of the legislator to use the power of taxation for regulation of various social relationships, including the activity of the credit institutions, developed the legitimacy criteria for using the taxation power for regulation of the activity, unrelated with tax payment., *inter alia* regulation of the credit institutions, which are analysed and researched in this paper.

While analysing the general issues of the tax law, as well as the issues of theory of law, B. Sudavičius, A. Medelienė's monography "Mokesčių teisė"¹⁵, A. Vaišvila's "Teisės teorija"¹⁶, H. Kelzenas' monography "Grynoji teisės teorija"¹⁷ and other works were followed.

EXPLORATION LEVEL ON THE DISSERTATION THEME

The regulatory impact on the activity of the credit institutions of the taxes has been mostly analysed from the economic perspective, and the majority of the research on regulation of the credit institutions by taxes are economic-financial. The regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions and the possibility to regulate the activity of the credit

---

¹² KEYNES, J. M. *The General Theory of Employment, Interest and Money* [interactive]. New York: Harcourt, Brace. 1936. [seen 20/02/2015]. Internet access: <<http://cas.umkc.edu/economics/people/facultypages/kregel/courses/econ645/winter2011/generaltheory.pdf>>.

¹³ BAUMOL, W. J. *On Taxation and the Control of Externalities* [interactive]. The American Economic Review, Vol. 62, No. 3, p. 307–322. American Economic Association, June 1972 [20/02/2015]. Internet access: <<http://www.jstor.org/stable/1803378>>.

¹⁴ SHACKELFORD, D. A.; SHAVIRO, D.; ir SLEMMOD, J. B. *Taxation and the Financial Sector* [interactive]. NYU School of Law, Public Law Research Paper No. 10-30; NYU Law and Economics Research Paper No. 10-25, June 2010 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<http://ssrn.com/abstract=1601330>> or <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1601330>>.

¹⁵ MEDELIENĖ, A.; ir SUDAVIČIUS, B. *Mokesčių teisė*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2011.

¹⁶ VAIŠVILA, A. *Teisės teorija: vadovėlis*. Vilnius: Justitia, 2004.

¹⁷ KELSENAS, H. *Grynoji teisės teorija*. Vilnius: Eugrimas, 2002.

institutions by the tax laws has been episodically examined in the research, carried out by the International Monetary Fund¹⁸, the European Commission¹⁹. Slightly more attention on regulation of the credit institutions by the tax laws was given in the monography “Taxation and regulation of the financial sector”²⁰, however, the highest attention is paid on the practical aspects of regulation of the credit institutions by the tax laws. Regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions is researched in the papers by Robert D. Cooter and Neil S. Siegel²¹, M. Keen²² and other scientists, however, they analyse the regulatory impact of the tax laws practically-economically, giving little attention on theoretical aspects of the regulatory impact of the tax laws. In Lithuania, there is a low number of scientific research, analysing theoretically (in doctrinal terms) the usage of the tax laws for modern regulation of the credit institutions. The regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions and the usage of the tax laws for regulation of the credit institutions has not been researched theoretically (in doctrinal terms) in Lithuania.

The regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions has not been researched from the legal perspective at national or international level. While analysing the

---

¹⁸ i. e. CLAESSENS, S.; KEEN, M.; ir PAZARBASIOGLU, C. *Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material* [interactive]. Washington, DC: IMF, September, 2010 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<https://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2010/paris/pdf/090110.pdf>>.

KLEMM, A. *Allowances for Corporate Equity in Practice* [interactive]. [Washington, D.C.]: International Monetary Fund, WP/06/259, 1 November 2006 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp06259.pdf>>.

DE MOOIJ, R. A.; KEEN, M.; ir ORIHARA, M. *Taxation, Bank Leverage, and Financial Crises* [interactive]. Working Paper No. 13/48, 25 February 2013 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1348.pdf>>.

MATHESON, T. *Taxing Financial Transactions: Issues and Evidence* [interactive]. International Monetary Fund Working Paper Nr. WP/11/54, 2011 [seen 20/02/2015]. Internet access: <<https://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=24702.0>>.

¹⁹ The European Commission. *Financial sector taxation* [interactive]. Taxation papers, working paper No. 25, 2010. First published as Staff Working Document SEC (2010)1166 2/12/2010 [seen 20/02/2015]. Internet access: <http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_25_en.pdf>. The European Commission. CANNAS, G., et al. *Financial Activities Taxes, Bank Levies and Systemic Risk* [interactive]. Taxation papers, working paper No. 43 – 2014 [seen 20/02/2015]. Internet access: <http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_43.pdf>.

²⁰ BUETTNER, T., et al. *Taxation and regulation of the financial sector*. MIT Press, 2014.

²¹ COOTER, R. D.; ir SIEGAL, N. *Not the Power to Destroy: An Effects Theory of the Tax Power* [interactive]. Virginia Law Review, Vol. 98, Issue 6, 2012. p. 1195–1251. [seen 20/02/2015]. Internet access: <http://works.bepress.com/robert_cooter/167/>.

²² KEEN, M. *Rethinking the Taxation of the Financial Sector* [interactive]. CESifo Economic Studies, Vol. 57, 1/2011, 1–24, Advance Access publication, 27 January 2011. [seen 20/02/2014]. Internet access: <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/events/CESifo_Economic_Studies-2011-Keen-1-241.pdf>.

papers of foreign researchers on the regulatory impact of the tax laws, it is observed that the major attention is paid on the economic aspects of the regulatory impact on the credit institutions, while the tax laws and their regulatory impact on the activity of the credit institutions are analysed in legal (doctrinal) terms in fragments, paying largest attention on practical-economic aspects rather than theoretical-legal issues. This dissertation focuses on theoretical-legal aspects of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions. The tax laws and their regulatory impact on the credit institutions are analysed from the legal perspective, therefore, the research, carried out in this dissertation, should be considered as original and relevant. The results will provide the basis for identification of the regulatory impact of the tax laws as individual object of research of the legal science, and explore it in terms of not only credit institutions, but also other social relationships. The dissertation lays theoretical (doctrinal) basis for improvement of the mechanism for regulation of the credit institutions by using the regulatory impact of the tax laws, which is characterized by low extent of research at national level and which is almost not used in Lithuania for regulation of the credit institutions. This paper proves and justifies the independence of the regulatory impact of the tax laws (regulatory function), defines the legitimacy conditions of application of the tax laws for regulation of the credit institutions, the main principles of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions. What is more, this paper analyses the Lithuanian system of tax laws from the legal (regulatory) rather than from the fiscal (economic) perspective for the first time, the regulatory impact on the activity of the credit institutions, unrelated with tax payment, is examined theoretically for the first time.

PRACTICAL SIGNIFICANCE

This dissertation justifies and proves the independence of the regulatory impact of the tax laws, the main features of the regulatory impact of the tax laws, the features of regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions in comparisons with the laws, setting prohibitions and permissions, theoretically (in doctrinal terms) justifies and proves the suitability of the tax laws for regulation of the credit institutions, develops the main principles of the regulation of the credit institutions by the tax laws. The research provides theoretical basis for improvement of Lithuanian tax system, and for regulation of the credit institutions, while the results and conclusions of the research can be applied and used for development and

improvement of the system of tax laws not only in Lithuania, but also in the European Union, as well as its regulatory impact on the activity of the credit institutions at the European Union level. The conclusions and recommendations will provide the possibility for legislator to use the regulatory impact of the tax laws for development and improvement of the mechanism for regulation of the credit institutions.

STRUCTURE OF THE DISSERTATION

The structure of this dissertation was selected by taking into account the research object and the objectives. The dissertation includes an introduction, three parts, and conclusions.

An introduction defines the aim, discusses the relevance of this research, scientific originality of the research, the object, the subject, the aim, the objectives of the research, the main research resources, briefly reviews the global research on the dissertation theme, states the objectives, presents the applied research methods, the defended statements, approval of the research results, familiarized with the structure of this paper.

The first part “*The tax laws as the measures of regulation of the credit institutions*” is dedicated for theoretical (doctrinal) justification and demonstration of the suitability of the tax laws for regulation of the credit institutions. It reveals the main features, the legitimacy conditions and the main principles of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions. The first part theoretically proves the suitability of the tax laws for regulation of the credit institutions, explains the nature of the regulatory impact of the tax laws, its relationship with fiscal purpose of the tax laws, the main principles of the regulatory impact of the tax laws, discloses the main features of the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions, in comparison with the regulatory impact, typical for traditional legal regulation laws, establishing legal prohibitions and permissions (commands).

The second part “*Analysis of regulatory taxation of the credit institutions*” analyses the main concepts of regulatory taxes for regulation of the credit institutions, and the actually applied tax laws for regulation of the credit institutions, and the proposals and initiatives on regulatory taxation of the credit institutions that were subject to the highest number of proposals. This part analyses the main concepts of taxation of the credit institutions and the taxation initiatives, seeking to answer whether the tax laws may be used for regulation of the credit institutions in practice.

The third part “*Assessment of the Lithuanian system of tax laws in respect of regulation of the credit institutions*” analyses the Lithuanian system of tax laws, seeking to explore and assess the usage of the tax laws, valid in Lithuania, for regulation of the credit institutions. Taking into account the obtained results of the systematic analysis, the regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions is assessed by identifying the type of the regulatory impact of the tax laws and by assessing the compatibility of the regulatory impact with the general global and national trends of regulation of the credit institutions and with the aims, set for regulation of the credit institutions. Following assessment of individual regulatory impact of the tax laws, general assessment of the Lithuanian system of the tax laws is performed in respect of regulation of the credit institutions by assessing the usage of the regulatory impact of the tax laws for regulation of the credit institutions and compatibility of the Lithuanian system of tax laws with the general global and national trends of regulation of the credit institutions and with the aims, set for regulation of the credit institutions.

The dissertation is finished by presenting the conclusions, based on the research, which summarize the results of research and the main research objectives. What is more, recommendations on how to improve the regulation of the credit institutions by using the regulatory impact of the tax laws, and on how to improve the national system of tax laws are given.

CONCLUSIONS AND PROPOSALS

Conclusions:

1. All tax laws, directed towards taxation of the credit institutions, are characterized by the regulatory impact, which is not associated with mandatory bond with the fiscal impact of the tax laws, dedicated for taxation of the credit institutions. The tax laws, dedicated for taxation of the credit institutions, cannot be equally effective (in respect of the economic efficiency) as a legislator seeks both regulatory and fiscal aims. The higher the regulatory aims for the tax laws, the less effective the tax laws are in reaching the fiscal aims, and *vice versa*. In many cases, proper arrangement of fiscal and regulatory aims of the tax laws allows improvement of the regulatory impact of the tax laws, preferred by legislator.
2. Because of the status of the credit institutions and the importance of their financial activity for the entire financial system, not only restriction of the economic-commercial

activity, but also restriction of the property right, in proportion to the sought aim – to ensure the financial stability – is justified. In this case, restriction of the property right is associated with regulatory aims and the necessity to ensure the financial stability rather than with protection of the state fiscal interests. Therefore, the application of the regulatory tax laws for regulation of the credit institutions is justified in respect of the sought aim. Restrictive nature, created by the regulatory tax laws, is justified not only by fiscal, but also by regulatory aims, therefore, the tax laws can be used as legal measure to regulate the activity of the credit institutions. The main legitimacy condition of the tax laws for regulation of the credit institutions is their compliance with the general principles of legal regulation.

3. Regulatory tax laws are a suitable measure for regulation of the credit institutions. While making decisions on certain behaviour model in the credit institutions, the economic arguments usually prevail, and the activity of the credit institutions is relatively insignificantly affected by morals – values. The regulatory impact of the tax laws on the credit institutions is justified by regulation of economic conditions of decision making rather than classifying a certain behaviour as legal or illegal, therefore, the tax laws allow a legislator to regulate the decision making process itself. Certain behaviour model is forbidden by imperative administrative orders by making it illegal with the help of the laws, however, the causes (economic motives) of the illegal behaviour model are not always eliminated, and this weakens the regulatory impact of the administrative orders and reduces their effectiveness. Regulation of the credit institutions by the tax laws, unlike traditional method of legal permissions or prohibitions, allows ensuring the significantly lower extent of forced nature of legal regulation and decreasing the risk of possible legal conflicts.
4. The tax laws might be used both as individual measure for regulation of the credit institutions and as additional measure for regulation of the credit institutions together with the current legal regulation of the credit institutions. Regulation of the credit institutions by the tax laws might significantly improve the possibilities of a legislator to regulate the risky activity of the credit institutions and to ensure the stability of financial sector. The regulatory impact of the tax laws can be better directed towards all activity elements of the credit institutions than the administrative orders, prevailing in regulation

of the credit institutions. More accurate regulation allows ensuring constant and easier effect on the financial condition of the credit institutions, and enables to improve the solvency, liquidity and panic resistance indicators. In case of regulating the activity of the credit institutions, the tax laws allows achieving the same regulatory effect as the administrative orders, however, by keeping the variety of the credit institutions and more freedom than in case of regulating the activity of the credit institutions by legal prohibitions and permissions, therefore, the tax laws should be considered as proportional measure of regulation of the credit institutions. What is more, the price of possible error, made by a legislator, will be significantly lower because of the features of the regulatory impact of the tax laws than in case of regulating the same relationships by prohibitions and permissions.

5. As the regulatory tax laws are used for regulation of the credit institutions together with other legal regulation measures, it is possible to increase the effectiveness (in respect of the economic effectiveness) and proportionality of the valid legal regulation. When the regulatory tax laws are used for regulation of the credit institutions together with other legal regulation measures, it is essential to properly assess the regulatory impact of the tax laws on the taxed legal relationships, and to arrange it with other legal regulation measures, since in other case there is a danger of collision of regulation measures, and the principle of proportionality of legal regulation might be violated.
6. The tax laws, establishing the target regulatory taxes, based on the A. Pigouvian corrective tax, is an efficient regulatory measure, which can significantly improve the quality of regulation of the credit institutions and to ensure more precise regulatory impact on the economic phenomena, which are complex to be regulated by traditional regulatory measures. The tax laws, directed towards risk taxation, and establishing corrective taxes, may be used not only for regulation of large scale externalities, caused by the activity of the credit institutions, for example, the general systemic risk, caused by the credit institutions, but also could be directed to specific risk types of the credit institutions, for example, currency fluctuation, credit, credit concentration, contrahent, market risk, etc. The bank levies, based on concept of the corrective taxation and directed towards regulating the structure of the capital, used in the credit institutions, are widely applied in the practice. Practically, the concept of regulation of the liquidity risk of the

credit institutions by the tax laws, based on taxation of the liquidity risk, is also described as highly promising. It is recommended to use the tax laws, regulating the corrective taxes, together with other measures of regulation of the credit institutions. The tax laws, establishing the corrective taxes, are attributable to regulatory tax laws, therefore, no high fiscal aims should be applied to them.

7. Tobin Keynes' concept of regulatory tax of the financial transactions and the tax laws, directed towards taxation of the financial transactions as the mean of regulation of the credit institutions, is effective and regulatory efficient instrument, allowing the legislator to effectively regulate the intensity and scopes of the financial transactions. Analysis of the legislation, regulating the EU project on the tax of the financial transactions, as well as of the legislation, establishing the taxes of the financial transactions in Italy, France, demonstrates that proper establishment of the object, jurisdiction, taxed value rules allows ensuring the regulatory impact of the tax laws, sought by a legislator, and sufficient protection from possible tax avoidance. However, no high fiscal aims can be applied to the tax laws, regulating the taxes of the financial transactions, since the tax laws, establishing the regulatory taxes of the financial transactions are dedicated for regulation of the credit institutions and is not an effective measure of ensuring the budget revenues.
8. First of all, the tax, directed towards general taxation of the activity of the credit institutions, is of fiscal type, and is not dedicated for regulation of the credit institutions. The regulatory impact of the tax laws, establishing the financial activity tax for the general taxation of the credit institutions, is based on the concept of reducing the size of financial sector, which lacks both theoretical and practical justification. In comparison with the tax laws, regulating the financial activity tax, the tax laws, establishing the taxes of the financial transactions, might be more accurately directed towards specific activity fields of the credit institutions, thus, making advantage of the regulatory impact of the tax laws in a more purposeful way. Therefore, the tax laws, establishing the financial activity tax for the general taxation of the credit institutions, should not be considered as efficient measure of regulation of the credit institutions.
9. Regulatory potential and possibilities of the tax laws are underexploited in respect of regulation of the credit institutions in Lithuania. In Lithuania, the credit institutions are not separately taxed by special taxes, dedicated only for the credit institutions or their

activity. The tax laws, relevant for regulation of the credit institutions, are found only in the laws, regulating the main taxes – Law on Value Added Tax, Law on Income Tax, and Law on Income Tax of Individuals. Following the analysis of the currently valid tax laws, dedicated for taxation of the credit institutions, it might be concluded that the most of the tax laws are characterized by stimulating regulatory impact, which in the most cases are directed in the opposite to the aim of ensuring the financial stability, raised by regulation of the credit institutions, and is incompatible with general global trends of regulation of the credit institutions. In the most cases, when establishing the rules for taxation of the credit institutions, a legislator fails to consider or considers the risk of their activity, the global trends of regulation of the credit institutions insufficiently.

Proposals:

1. Regulatory tax laws are not characterized by high fiscal effectiveness, therefore, no high fiscal aims should be applied for the tax laws, dedicated for regulation of the credit institutions. In this case, it is recommended to refuse associating the tax laws for regulation of the credit institutions with the aim of additional budget funding, since the tax laws for regulation of the credit institutions are not effective measure to ensure the budget revenues. The tax laws for regulating the credit institutions must be subject to clear regulative aims, and effectiveness of these tax laws should be assessed from the regulatory rather than economic perspective – according to whether these laws allow achieving the regulatory aims, set by a legislator.
2. Regulation of the credit institutions may be improved by complementing the current mechanism for regulation of the credit institutions and arranging it with regulatory tax laws. Seeking to increase the quality of regulation of the credit institutions, it is recommended to improve the tax laws, dedicated for taxation of the credit institutions, by associating the taxation conditions with the risk of their activity. A legislator should apply restrictive regulatory tax laws to the activity of the credit institution, characterized by higher risk, by associating the intensity of their regulatory impact with the risk level of the activity of the credit institutions.
3. Both fiscal and regulatory impact of the tax laws must be in line with international trends of regulation of the credit institutions and with the general mechanism for regulation of the credit institutions, and must not be in conflict with it. Therefore, while developing

new or amending the current tax laws, directed towards taxation of the credit institutions, it is recommended to assess not only fiscal, but also regulatory impact of the tax laws on the activity of the credit institutions and on the system regulation of the credit institutions.

4. It is recommended to improve the Lithuanian system of tax laws and refuse the tax laws, characterized by stimulating regulatory impact, directed towards promotion of the general activity of the credit institutions. A legislator should exercise the right of discretion, specified in Clause a of Paragraph 1 of Article 137 of VAT Directive, and refuse the provision, specified in Paragraph 7 of Article 137 of the Law on Value Added Tax, granting the right to the credit institutions to select in respect of taxation of their financial services with VAT.
5. A legislator is recommended to refuse the tax laws, establishing the exemptions, related with promotion of the activity of the credit institutions. It is recommended to refuse the exemption for the income tax, applied to the credit institutions and provided in Clause 9 of Paragraph 2 of Article 17 and in Article 27 of the Law on Income Tax, which grants the right to deduct specific provisions from the taxable income (profit), since the aforementioned exemption directly stimulates the credit institutions to undertake the unjustified credit risk. A legislator is recommended to reform the national system of the tax laws and supplement it with regulatory tax laws, directed towards promotion of usage of the own equity and responsible lending. To this end, it is recommended to introduce an additional special levy for the credit institutions, the rate of which would be associated with the capital structure. It is also recommended to implement other measures for promotion of usage of the own equity, for example, ACE or other measures, restricting recognition of the borrowed capital costs as the allowable deductions, which would allow eliminating the tax relief, applied for usage of the borrowed capital.

AUTHOR'S PUBLICATIONS RELATED TO THE SUBJECT OF THE DISSERTATION

There are two research articles, related with the dissertation theme and the issues, analysed in the dissertation. The articles were published in periodic scientific journal "Teisė" of the Vilnius University:

1. GRUODIS, P. *Mokesčių reguliacinio mechanizmo analizė*. Teisė, vol. 92, 2014. p. 69-79.
2. GRUODIS, P. *Europos Sąjungos finansinių sandorių mokesčio apsauga nuo mokesčių vengimo*. Teisė, vol. 96, 2015. p. 149-161.

PRESENTATIONS AND REPORTS IN INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCES

The author also presented some of the findings of the dissertation at international scientific conferention “Social transformations in contemporary society 2016” (2-3 June, 2016, Vilnius, Lithuania), where was represented presentation „*Regulatory function of the tax law: methodological origins and specific features*“.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Povilas Gruodis was born on 23th June, 1987 in Vilnius, Lithuania.

Education:

1994-2006 graduated Vilnius “Gerosios vilties” secondary school.

2006-2011 awarded a Master’s degree in Law, Vilnius University Faculty of Law.

2007-2012 awarded a Bachelor’s degree in Economics, Vilnius University Faculty of Economics.

2011-2017 doctoral studies at Department of Public Law, Vilnius University Faculty of Law.

Professional, scientific and educational experience:

2009-2011 worked as a lawyer in Law firm “Kručauskas ir partneriai ConsulTax”.

2011 worked as a specialist (assistant of the commission’s member) at Commission on Tax Disputes under the Government of the Republic of Lithuania.

2011-2014 worked as an associate attorney at law in Law firm “Kručauskas ir partneriai ConsulTax”.

2012-2013 lectured seminars at Vilnius University Faculty of Law, Department of Public Law (subject – Public Law).

2013-2014 worked as a lecturer at Vilnius University International Business School (IBS), lectured subject – Finance and tax law of the European Union.

2013 was a supervisor of research papers at Vilnius University Faculty of Law, Department of Public Law.

2013-2014 worked as supervisor of research papers at Vilnius University International Business School (IBS).

2015 till now working as an attorney at law in Law firm “Kručkauskas, Blaškevičius, Gruodis ir partneriai ConsulTax”.

Research interests

Current research interests of Povilas Gruodis include tax law, tax norms, regulation of credit institution's with tax norms.

KREDITO ĮSTAIGŲ VEIKLOS REGULIAVIMAS MOKESČIŲ TEISĖS NORMOMIS (REZIUMĖ)

Visuotinai pripažįstama, kad finansų sektoriaus įtaka valstybės realiam ūkiui ir ekonomikos procesams yra nepaprastai svarbi – tokia svarbi, kad finansų sektorius negali veikti paklusdamas vien įprastiems rinkos procesams: siekiant išlaikyti tvarų ekonomikos augimą ir užtikrinti finansinį stabilumą yra būtinas griežtas finansų sektoriuje veikiančių ūkio subjektų veiklos reguliavimas. Finansinio stabilumo tikslas Konstitucinio Teismo doktrinoje²³ įvardinamas kaip vienas iš svarbiausių įstatymų leidėjui keliamų teisinio reguliavimo tikslų – įstatymų leidėjas turi ne teisę, bet pareigą sukurti tokį finansų įstaigų teisinį reguliavimą, kuris galėtų užtikrinti šalies ūkio finansinį stabilumą ir saugumą. Tradiciškai kredito įstaigų veikla reguliuojama teisės normomis kredito įstaigoms nustatant imperatyvaus pobūdžio administracinius reikalavimus, limitus, kriterijus, kuriais kredito įstaigos privalo vadovautis – finansų įstaigų veiklos reguliavime dominuoja imperatyvaus pobūdžio draudimus ir leidimus nustatančios teisės normos. Vis dėlto, tiek atsižvelgiant į 2007 m. prasidėjusią pasaulinę finansinę krizę, tiek į po to kilusias atskirų valstybių finansų sektorių problemas, vis dažniau pripažįstama, kad vien tradiciniu administracinių draudimų ir leidimų metodu pagrįstas kredito įstaigų veiklos reguliavimas nėra pakankamas ir yra būtina ieškoti galimų esamo kredito įstaigų veiklos reguliavimo mechanizmo tobulinimo alternatyvų.

Tarptautinio valiutos fondo ekspertai, Europos Komisija, kaip vieną iš galimų kredito įstaigų veiklos teisinio reguliavimo mechanizmo tobulinimo priemonių nurodo kredito įstaigų reguliacinį apmokestinimą. Finansų ekspertai, kartu su Tarptautinio valiutos fondo mokslininkais, Europos komisijos atstovais, didžiausiais pasaulio centriniais bankais, iškėlė idėją, kad kredito įstaigų veikla galėtų būti papildomai reguliuojama mokesčių teisės normomis – pasinaudojant mokesčių teisės normų reguliaciniu poveikiu galima sukurti efektyvų ir veiksmingą kredito įstaigų veiklos reguliavimo mechanizmą, kuris galėtų ženkliai pagerinti kredito įstaigų veiklos reguliavimo kokybę, o kartu ir padidintų valstybių biudžetines pajamas. Vis garsiau pradėta kalbėti apie tai, įstatymų leidėjas reguliuodamas kredito įstaigų veiklą neišnaudoja visų mokesčių teisės normų suteikiamų galimybių, mokesčių teisės normų

---

²³ Pvz. žr. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 5 d. nutarimą „Dėl įstatymų nuostatų, susijusių su bankų (įmonių) bankrotu, finansinio stabilumo stiprinimo priemonių bankams taikymu“. Valstybės žinios, 2013, Nr. 73-3679.

reguliacinis poveikis kredito įstaigoms daugeliu atveju nepakankamai išnaudojamas arba apskritai yra naudojamas priešingai siekiamiems kredito įstaigų veiklos reguliavimo tikslams.

Vis dėlto, atsižvelgiant į Europos Komisijos²⁴, taip pat Tarptautinio valiutos fondo²⁵ ir kitų pasaulinių organizacijų pateiktas galimas kredito įstaigų papildomo apmokestinimo iniciatyvas, pastebėtina, kad mokesčių teisės normų naudojimui kredito įstaigų veiklos reguliavimui trūksta doktrininio pagrindimo, mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis ir jo pritaikymo galimybės kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimui teisiniu požiūriu yra nepakankamai ištirtas. Čia pabrėžtina, kad iki šiol apskritai mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai plačiau buvo analizuotas ir tirtas tik ekonominiu aspektu. Mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis, jo ypatybės, mokesčių teisės normų naudojimo su mokesčių mokėjimu nesusijusios kredito įstaigų veiklos reguliavimui teisėtumo (konstitucingumo) sąlygos, mokesčių teisės normų pritaikomumas kredito įstaigų veiklos reguliavimui Lietuvoje doktrininio (teorinio) požiūriu niekada nebuvo išsamiai tirtas ir analizuotas kaip savarankiškas teisės mokslo objektas. Teisinio pobūdžio tyrimų dėl mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai trūksta ir tarptautiniu mastu – pristatant naujas kredito įstaigų reguliacinio apmokestinimo iniciatyvas susiduriama su teisės mokslininkų ir ekspertų abejonėmis dėl tokių iniciatyvų doktrininio (teorinio) pagrįstumo tiek Europos Sąjungoje, tiek Jungtinėse Amerikos Valstijose. Dėl mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio mokslinio neištirtumo ir doktrininio nepagrindimo reguliacinio kredito įstaigų apmokestinimo iniciatyvos susiduria su aršia kritika dėl galimo mokesčių teisės normų netinkamumo kredito įstaigų veiklos reguliavimui, pabrėžiama mokesčių teisės normų naudojimo su mokesčių mokėjimu nesusijusios veiklos reguliavimui teisėtumo problema, kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis iniciatyvos dažnai kritikuojamos įrodinėjant fiskalinį reguliacinių mokesčių teisės normų neefektyvumą. Dėl aiškaus doktrininio (teorinio) pagrindimo trūkumo, menko mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigoms ištirtumo laipsnio kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis

---

²⁴ Pvz. žr. Europos Sąjungos Komisija. 2013 m. vasario 14 d. Komisijos pasiūlymas Nr. KOM (2013) 71 dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas finansinių sandorių mokesčio srityje. [interaktyvus]. [žiūrėta 2016 m. gruodžio 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2013_45>.

²⁵ Pvz. žr. CLAESSENS, S.; KEEN, M.; ir PAZARBASIOGLU, C. *Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material* [interaktyvus]. Washington, DC: IMF, September, 2010 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2010/paris/pdf/090110.pdf>>.

(reguliacinio apmokestinimo) iniciatyvų įgyvendinimas teisės mokslo atstovų apibūdinamas kaip problematiškas.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas problemas, susijusias su nepakankamu mokesčių teisės normų naudojimo kredito įstaigų veiklos reguliavimui doktrininu (teoriniu) pagrindimu ir mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigoms teisiniu neištirtumu, bei su tuo susijusias problemas, trukdančias tinkamai išnaudoti visus mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio privalumus kredito įstaigų veiklos reguliavimui, akivaizdu, kad yra būtina teoriniu-doktrininu aspektu ištirti mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį kredito įstaigų veiklai ir teoriškai pagrįsti bei įrodyti mokesčių teisės normų tinkamumą kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimui. Yra būtina išanalizuoti ir ištirti mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį kredito įstaigų veiklai, nesusijusiai su mokesčių mokėjimu, mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai pagrindines savybes, su mokesčių mokėjimu nesusijusios kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis pagrindines teisėtumo sąlygas ir principus. Taip pat siekiant tinkamai išanalizuoti ir įvertinti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai panaudojimo galimybes bei pateikti pasiūlymus dėl Lietuvos mokesčių teisės normų ir kredito įstaigų veiklos reguliavimo sistemų patobulinimo jas papildant reguliacinėmis mokesčių teisės normomis, yra būtina išanalizuoti reguliacinių mokesčių teisės normų naudojimą šiuo metu vyraujančiose kredito įstaigų veiklos reguliavimui skirtose reguliacinio apmokestinimo koncepcijose, taip pat ištirti ir įvertinti Lietuvos mokesčių teisės normų sistemą kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimo aspektu.

Dėl aukščiau nurodytų priežasčių, darytina išvada, kad pasirinkta tema ir disertacijoje nagrinėjamos mokslinės problemos šiuo metu yra aktualios tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu. Mokslinio tyrimo rezultatai leis tinkamai suprasti ir įvertinti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio ypatybes reguliuojant kredito įstaigų veiklą, taip pat mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio panaudojimo kredito įstaigų veiklos reguliavimui galimybes. Disertacija padės sukurti tvirtą doktrininį (teorinį) pagrindą mokesčių teisės normų panaudojimui kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimui. Disertacijoje nagrinėjama tema nacionaliniu mastu yra aktuali ir dėl to, kad atlikto mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio mokslinio tyrimo rezultatai leidžia pirmą kartą objektyviai ištirti ir įvertinti Lietuvos mokesčių teisės normų sistemą kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu,

reguliavimo aspektu, o atlikto tyrimo pagrindu suformuluotos išvados ir pasiūlymai dėl Lietuvos mokesčių teisės normų sistemos patobulinimo reguliaciniu tikslu leis ženkliai pagerinti kredito įstaigų veiklos reguliavimo kokybę Lietuvoje. Siekiant sustiprinti doktrininį mokesčių teisės normų panaudojimo kredito įstaigų veiklos reguliavimui pagrindimą, didžiąja dalimi mokslinio tyrimo rezultatų ir išvadų taip pat galės būti remiamasi ir tarptautiniu mastu – ypač kuriant ir tobulinant Europos Sąjungos kredito įstaigų veiklos reguliavimo mechanizmą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad disertacijoje teisiniu požiūriu yra tiriamas ir analizuojamas mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis ne bendrai visiems finansų sektoriaus subjektams ir finansų įstaigoms, bet specifinei finansų įstaigų kategorijai – kredito įstaigoms. Kredito įstaigų veikla dėl jos svarbos finansų sektoriui yra reguliuojama intensyviausiai ir griežčiausiai. Kredito įstaigos pasirinktos atsižvelgiant į kredito įstaigų teikiamų finansinių paslaugų ypatingą svarbą ir įtaką tiek finansų sektoriui, tiek ir bendram valstybių ūkiui – iš visų finansų įstaigų tik kredito įstaigoms yra suteikta teisė verstis indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita (2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms²⁶ 4 str. 1 dalies 1 punktas). Kredito įstaigos sąvoka šioje disertacijoje yra suprantama taip, kaip ji apibrėžta Finansų įstaigų įstatymo²⁷ 2 str. 24 dalies ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms²⁸ 4 str. 1 dalies 1 punkte²⁹ – kredito įstaigomis šiame darbe bus laikomi tik tie finansų sektoriaus subjektai, kurie turi teisę verstis indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita. Kredito įstaigų veikla šioje disertacijoje yra suprantama kaip kredito įstaigų įprastai teikiamos finansinės paslaugos, apibūdintos Finansų įstaigų įstatymo 3 str. 1 ir 4 dalyje³⁰. Kredito įstaigos sąvoka neapima draudimo, perdraudimo įmonių, draudimo kontroliuojančių bendrovių bei valstybės įmonių, kurių veikla yra panaši į finansų sektoriaus subjektų veiklą, todėl tiriant kredito įstaigų veiklos

---

²⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms. Oficialusis leidinys L 176, 2013-06-27.

²⁷ Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas. Valstybės žinios, 2002, Nr. 91-3891.

²⁸ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms. Oficialusis leidinys L 176, 2013-06-27.

²⁹ Kredito įstaiga – įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita.

³⁰ Finansų įstaigų įstatymo 3 str. 1 dalyje pateiktas platesnis finansinių paslaugų sąrašas, negu finansinių paslaugų sąrašas, pateikiamas Direktyvos 2004/39/EB I priede. Reglamento 3 str. nuostatos šiuo atveju leidžia kredito įstaigoms nacionalinėje teisėje taikyti griežtesnius reikalavimus, nei numatyta Reglamente.

apmokestinimą nebus analizuojamos mokesčių teisės normos, reglamentuojančios panašių į finansų įstaigas, bet finansų įstaigomis nelaikomų subjektų (draudimo, perdraudimo įmonių, kolektyvinio investavimo subjektų ir kt.) veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad kredito įstaigos yra bendros finansų įstaigų sistemos dalis, tiriant mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigoms ypatybes, bus analizuojamos ir tos mokesčių teisės normos, kurios yra nukreiptos bendrai į visų finansų įstaigų, o kartu ir į kredito įstaigų, veiklos reguliavimą.

Pabrėžtina, kad šioje disertacijoje kalbant apie kredito įstaigų veiklos reguliavimą mokesčių teisės normomis, visais atvejais yra kalbama apie kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimą. Mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai, susijusiai su mokesčių mokėjimu, nėra šios disertacijos dalykas ir šioje disertacijoje analizuojamas nebus. Dėl šios priežasties šioje disertacijoje naudojama sąvoka kredito įstaigų veikla visais atvejais neapima kredito įstaigų veiklos, susijusios su mokesčių mokėjimu.

Tyrimo objektas

Tyrimo objektas yra apibūdintas disertacijos pavadinime – tai kredito įstaigų veiklos reguliavimas mokesčių teisės normomis. Disertacijoje išskirtinai teisiniu požiūriu tiriamas mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis ir jo panaudojimo kredito įstaigų veiklos reguliavimui galimybės.

Pabrėžtina, kad mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis ir jo panaudojimo kredito įstaigų veiklos reguliavimui galimybės yra tiriamos išimtinai teisiniu požiūriu. Šiame darbe mokesčių teisės normos reguliacinis poveikis nebus tiriamas ir analizuojamas ekonominiu požiūriu. Tiriant mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį kredito įstaigų veiklai mokesčio sąvoka šiame darbe bus naudojama ne ekonominiu, bet teisiniu aspektu. Mokestis šiame darbe yra suprantamas ir analizuojamas ne ekonominiu, bet teisiniu aspektu, t. y. taip, kaip mokesčio sąvoka apibrėžiama įstatymuose – kaip mokesčių teisės normos nustatyta privaloma pinigine prievolė valstybei³¹. Vis dėlto, mokestis yra ne tik teisinė, bet ir ekonominė kategorija ir tam tikros mokesčio, kaip mokesčių teisės norma nustatytos piniginės prievolės, savybės ir požymiai yra neišvengiamai susiję su ekonomine mokesčio, kaip biudžeto pajamų šaltinio, samprata. Dėl šios priežasties darbe siekiant išsamiai paaiškinti pagrindinius mokesčių teisės normos reguliacinio poveikio principus, gali būti remiamasi ekonomikos teorijos nustatytais (atrastais)

---

³¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas. Valstybės žinios, 2004, Nr. 63-2243 (2 str. 25 d.).

dėsningumais, būdingais mokesčiams kaip ekonominei ir kaip teisinei kategorijai, o kartu ir mokesčius (mokestines prievoles) nustatančioms mokesčių teisės normoms. Čia pažymėtina, kad ekonominių principų ir dėsningumų taikymas atitinka moderniąją teisės sampratą ir metodologiją, bei yra plačiai pripažįstamas šiuolaikinio teisės mokslo³². Ekonomiškumo teisinis principas yra visuotinai pripažįstamas kaip vienas iš svarbiausių tiek mokesčių teisės, tiek ir visos teisinės sistemos teisinio reguliavimo principų ir yra įtvirtintas tiek teisės aktuose³³, tiek teismų praktikoje³⁴, jo svarba pabrėžiama ir doktrinoje³⁵.

Tyrimo dalykas

Šioje disertacijoje atlikto tyrimo pirminis dalykas yra nacionaliniuose ir užsienio teisės šaltiniuose įtvirtintos mokesčių teisės normos ir jų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai, taip pat nacionalinių ir užsienio teismų doktrina, analizuojanti mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį ir reguliacinio poveikio kredito įstaigoms ypatybes, taip pat užsienio teisės mokslininkų darbai, analizuojantys mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį ir galimybes mokesčių teisės normas naudoti kredito įstaigų veiklos reguliavimui.

Tyrimo tikslas

Teoriniu (doktrininu) aspektu ištirti ir atskleisti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai ypatybes, kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis teisėtumo sąlygas ir pagrindinius principus, išanalizuoti naujausias pasaulines kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis tendencijas bei teoriniu (doktrininu) požiūriu pagrįsti mokesčių teisės normų tinkamumą kredito įstaigų veiklos, nesusijusios su mokesčių mokėjimu, reguliavimui, taip pat pateikti išvadas ir pasiūlymus kaip pasinaudojant mokesčių teisės normų reguliaciniu poveikiu galima pagerinti kredito įstaigų veiklos reguliavimo kokybę. Šiuo darbu yra siekiama doktrininu (teoriniu) požiūriu įrodyti ir pagrįsti, kad mokesčių

---

³² P vz. žr. COOTER, R. *Expressive Law and Economics*. Journal of Legal Studies, Vol. 27, No. S2, 1998 m., p. 585-607.

³³ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas. Valstybės žinios, 2012, Nr. 110-5564 (3 str. 6 p.).

³⁴ P vz. žr. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 16 d. nutarimas „Dėl pareigos mokėti valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokas, taip pat dėl motinystės (tėvystės) pašalpų sumažinimo“. Valstybės žinios, 2013, Nr. 52-2604.

³⁵ HOVENKAMP, H. *Positivism in Law & Economics*. California Law Review, Vol. 78, 1990, No. 4, p. 815–852. MERCURO, N.; ir MEDEMA, S. G. *Economics and the Law: From Posner to Post-Modernism and beyond* (2nd ed.). Princeton [N.J.]: Princeton University Press, 2006. p. 94-100.

teisės normos kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu gali būti naudojamos kaip alternatyva kredito įstaigų veiklos reguliavime šiuo metu dominuojančiam imperatyviam administracinių nurodymų metodui. Disertacijoje taip pat bus siekiama išanalizuoti nacionalinę mokesčių teisės normų sistemą kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu ir pateikti pasiūlymus dėl nacionalinės mokesčių teisės normų sistemos patobulinimo siekiant pagerinti nacionalinę kredito įstaigų veiklos reguliavimo kokybę.

Tyrimo uždaviniai

Disertacijos tyrimo tikslui pasiekti yra keliami šie pagrindiniai uždaviniai:

5. Ištirti ir doktriniu (teoriniu) požiūriu įrodyti galimybę mokesčių teisės normas naudoti kredito įstaigų veiklos reguliavimui, ištirti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigoms ypatybes, identifikuoti pagrindinius kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis principus, mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigoms pranašumus ir trūkumus, lyginant su dominuojančiomis leidimus ir draudimus įtvirtinančiomis teisės normomis.
6. Išanalizuoti pasaulinę kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis praktiką, naujausias kredito įstaigų reguliacinio apmokestinimo iniciatyvas, identifikuojant geriausias kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis modelius.
7. Išanalizuoti Lietuvos mokesčių teisės normų sistemą identifikuojant mokesčių teisės normas, pasižyminčias reguliaciniu poveikiu kredito įstaigų veiklai, ir ištirti šių mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį kredito įstaigų veiklai, mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio suderinamumą su bendra kredito įstaigų veiklos reguliavimo sistema Lietuvoje.
8. Pateikti pasiūlymų ir rekomendacijų, kaip pasinaudojant mokesčių teisės normų reguliaciniu poveikiu pagerinti nacionalinę kredito įstaigų veiklos reguliavimo sistemą.

Tyrimo metodai

Tiriant mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį ir galimybes mokesčių teisės normas naudoti kredito įstaigų veiklos reguliavimui, darbe naudoti šie pagrindiniai metodai: Loginis-analitinis, istorinis, aprašomasis, lingvistinis, lyginamasis, sisteminės analizės.

Šiame darbe dominuojantis tyrimo metodas yra loginis-analitinis – loginiu analitiniu metodu (dedukcine, indukcinė logine analize) atliekama teismų praktikos, mokslinės literatūros, teisės aktų, teisės aktų projektų, taip pat konkrečių teisės normų analizė siekiant identifikuoti ir atskleisti svarbiausius mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio bruožus ir principus, pagrįsti ir įrodyti mokesčių teisės normų tinkamumą kredito įstaigų veiklos reguliavimui.

Sisteminės analizės tyrimo metodas yra naudojamas atliekant skirtingų reguliacinio apmokestinimo koncepcijų, teismų praktikos ir konkrečių mokesčių teisės normų analizę. Sisteminiu tyrimo metodu yra tiriamas mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis ir jo priklausomybė nuo mokesčių teisės normų fiskalinės funkcijos. Sisteminis tyrimo metodas yra būtinas siekiant atskleisti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio ypatumus ir jo įtaką bendrai kredito įstaigų veiklos reguliavimo sistemai. Sisteminis tyrimo metodas taip pat naudotas tiriant nacionalinę mokesčių teisės normų sistemą kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu – konkrečios mokesčių teisės normos analizuojamos kaip bendros teisinio reguliavimo sistemos dalis.

Lyginamasis tyrimo metodas naudojamas tiriant skirtingas reguliacinio apmokestinimo koncepcijas sudarančias mokesčių teisės normas, jas lyginant tarpusavyje ir identifikuojant jų pagrindinius pranašumus ir trūkumus, taip pat lyginamasis metodas naudojamas analizuojant ir lyginant skirtingas kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis iniciatyvas. Lyginamasis metodas taip pat naudojamas lyginant mokesčių teisės normų ir draudimus bei leidimus nustatančių teisės normų reguliacinio poveikio ypatumus.

Istorinis metodas naudojamas tiriant tiek Lietuvos, tiek užsienio teismų istorinius precedentes, istorinių reguliacinių mokesčių teisės normų pavyzdžius, atskleidžiančius mokesčių teisės normų reguliacinės funkcijos ir reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai principus, bei požiūrio į reguliavimą mokesčių teisės normomis raidą. Istorinis tyrimo metodas taip pat naudojamas tiriant ir analizuojant istorines reguliacinių mokesčių koncepcijas sudarančias mokesčių teisės normas, tiriant ir analizuojant anksčiau galiojusias ir šiuo metu galiojančias mokesčių teisės normas, nukreiptas į kredito įstaigų veiklos reguliavimą.

Lingvistinis metodas naudojamas aiškinant konkrečių mokesčių teisės normų reikšmę ir prasmę. Lingvistinis metodas taip pat naudojamas analizuojant nacionalinę mokesčių teisės normų sistemą ir konkrečias mokesčių teisės normas kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu.

Aprašomas tyrimo metodas naudotas tiriant tiek Lietuvoje galiojančias reguliacinio pobūdžio mokesčių teisės normas, taip pat tiriant užsienio valstybių reguliacinių mokesčių modelius sudarančioms mokesčių teisės normas, šiuo metu siūlomas kredito įstaigų veiklos apmokestinimo reguliaciniais tikslais iniciatyvas sudarančias mokesčių teisės normas.

Darbe taip pat buvo naudotas ir teleologinis metodas, siekiant tinkamai iširti ir įvertinti darbe analizuotų mokesčių įstatymų ir konkrečių mokesčių teisės normų tikslą, suprasti pagrindinius jiems iškeltus įstatymų leidėjo uždavinius.

Disertacijos ginamieji teiginiai

5. Mokesčių teisės normos pasižymi reguliaciniu poveikiu kredito įstaigų veiklai ir gali būti naudojamos kredito įstaigų veiklos reguliavimui. Finansinio stabilumo užtikrinimo tikslu yra pateisinamas ne tik ūkinės-komercinės veiklos laisvės ribojimas, bet ir nuosavybės teisės ribojimas, todėl mokesčių teisės normų sukuriamas ribojamasis poveikis kredito įstaigų nuosavybės teisei yra pateisinamas ne tik fiskaliniais, bet ir reguliaciniais tikslais. Mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigoms yra pagrįstas ne tam tikro elgesio skirstymu į teisėtą ar neteisėtą, bet ekonominių sprendimo priėmimo sąlygų reguliavimu, todėl mokesčių teisės normos leidžia įstatymų leidėjui reguliuoti patį kredito įstaigų sprendimų priėmimo procesą.
6. Kredito įstaigų veiklos apmokestinimui skirtos mokesčių teisės normos negali būti vienodai efektyvios (teisės ekonominio efektyvumo principo požiūriu) įstatymų leidėjui siekiant ir reguliacinių, ir fiskalinių tikslų. Kuo aukštesni reguliaciniai tikslai bus keliami mokesčių teisės normoms, tuo tokios mokesčių teisės normos bus mažiau efektyvios siekiant įstatymų leidėjo nustatytų fiskalinių tikslų ir *vice versa*.
7. Mokesčių teisės normos gali būti naudojamos tiek kaip savarankiška kredito įstaigų veiklos reguliavimo priemonė, tiek kaip papildoma kredito įstaigų veiklos reguliavimo priemonė kartu su jau galiojančiu kredito įstaigų veiklos teisiniu reguliavimu. Kredito įstaigų veiklos reguliavimas mokesčių teisės normomis gali ženkliai pagerinti įstatymų leidėjo galimybes reguliuoti rizikingą kredito įstaigų veiklą ir užtikrinti finansų sektoriaus stabilumą.
8. Kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu Lietuvos mokesčių teisės normų sistemoje yra tinkamai neišnaudotas mokesčių teisės normų reguliacinis potencialas ir galimybės.

Tyrimo šaltiniai

Svarbiausi tyrimo šaltiniai yra kredito įstaigų veiklos apmokestinimui skirtų mokesčių teisės aktų projektai ir projektiniai mokesčių teisės aktų pasiūlymai, taip pat galiojantys mokesčių įstatymai, nukreipti į kredito įstaigų veiklos apmokestinimą. Kredito įstaigų veiklos reguliavimui skirtų mokesčių teisės aktų projektai, taip pat galiojančios mokesčių teisės normos yra analizuojamos siekiant atskleisti kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis galimybes ir pagrindinius bruožus, išanalizuoti ir įvertinti pasaulines kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis iniciatyvas.

Labai svarbūs tyrimo šaltiniai yra ir užsienio mokslinė literatūra, moksliniai straipsniai, kuriuose nagrinėjama mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis, poveikio tipai, pagrindinės kredito įstaigų veiklos reguliacinio apmokestinimo teorijos ir modeliai. Analizuojant mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kilmę ir ypatumus, daug dėmesio skirta garsiausių mokesčius nagrinėjusių mokslininkų A. Lafero³⁶, L. Kaplow³⁷, J. Tobino³⁸, J. M. Keinso³⁹, W. Baumol⁴⁰, D. Shaviro⁴¹ ir kt. darbams, kuriuose mokesčiai analizuojami socialinio elgesio, nesusijusio su mokesčių mokėjimu, reguliavimo aspektu, atskleidžiant mokesčių reguliacinio poveikio ypatumus, būdingus reguliacinėms mokesčių teisės normoms, skirtoms kredito įstaigų veiklos reguliavimui.

Taip pat labai svarbūs tyrimo šaltiniai yra ES Teisingumo Teismo, Lietuvos Konstitucinio Teismo, JAV Aukščiausiojo Teismo doktrina. Teismo praktika analizuota siekiant atskleisti kintantį doktrinos požiūrį į mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį socialiniams

---

³⁶ LAFFER, A. B. *The Laffer Curve: Past, Present, and Future* [interaktyvus]. Heritage. org., No. 1765, 1 June 2004 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.heritage.org/research/reports/2004/06/the-laffer-curve-past-present-and-future>>.

³⁷ KAPLOW, L.; ir SHAVELL, S. *On the Superiority of Corrective Taxes to Quantity Regulation* [interaktyvus]. American Law and Economics Review, Oxford University, Vol. 4(1), 2002. p. 1–17. [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.nber.org/papers/w6251>>.

³⁸ TOBIN, J. *A Proposal for International Monetary Reform* [interaktyvus]. Eastern Economic Journal, Eastern Economic Association, Vol. 4(3-4), Jul/Oct. 1978. p. 153–159 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <http://college.holycross.edu/ej/Volume4/V4N3_4P153_159.pdf>.

³⁹ KEYNES, J. M. *The General Theory of Employment, Interest and Money* [interaktyvus]. New York: Harcourt, Brace. 1936. [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://cas.umkc.edu/economics/people/facultypages/kregel/courses/econ645/winter2011/generaltheory.pdf>>.

⁴⁰ BAUMOL, W. J. *On Taxation and the Control of Externalities* [interaktyvus]. The American Economic Review, Vol. 62, No. 3, p. 307–322. American Economic Association, June 1972 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.jstor.org/stable/1803378>>.

⁴¹ SHACKELFORD, D. A.; SHAVIRO, D.; ir SLEMROD, J. B. *Taxation and the Financial Sector* [interaktyvus]. NYU School of Law, Public Law Research Paper No. 10-30; NYU Law and Economics Research Paper No. 10-25, June 2010 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ssrn.com/abstract=1601330>> or <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1601330>>.

santykiams, nesusijusiems su mokesčių mokėjimu, bei su mokesčių mokėjimu nesusijusios veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis teisėtumo kriterijų atsiradimą ir formavimąsi. Darbe nemažai dėmesio yra skirta JAV Aukščiausiojo Teismo praktikos analizei, kadangi JAV mokesčių teisės normos su mokesčių mokėjimų nesusijusios veiklos reguliavimui buvo pradėtos naudoti pakankamai anksti ir JAV Aukščiausiasis Teismas nagrinėdamas įstatymų leidėjo iniciatyvas apmokestinimo galią išnaudoti įvairių socialinių santykių, įskaitant ir kredito įstaigų veiklos, reguliavimui, apibūdino ir suformavo apmokestinimo galios naudojimo su mokesčių mokėjimu nesusijusios veiklos, *inter alia* kredito įstaigų veiklos, reguliavimui teisėtumo kriterijus, kurie yra analizuojami ir tiriami darbe.

Nagrinėjant bendruosius mokesčių teisės klausimus, taip pat teisės teorijos klausimus darbe taip pat remtasi ir B. Sudavičiaus, A. Medelienės monografija „Mokesčių teisė“⁴², A. Vaišvilos „Teisės teorija“⁴³, H. Kelzeno monografija „Grynoji teisės teorija“⁴⁴ ir kitų teisės mokslininkų darbais.

Disertacijos tema pasaulyje parengti tyrimai

Mokesčių reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai pasaulyje daugiausia buvo analizuojamas ekonominiu požiūriu ir didžioji dalis atliktų tyrimų kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčiais tema yra ekonominiai-finansiniai. Mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai ir galimybė mokesčių teisės normomis reguliuoti kredito įstaigų veiklą epizodiškai buvo tirta Tarptautinio valiutos fondo⁴⁵, Europos Komisijos atliktuose tyrimuose⁴⁶, kiek daugiau dėmesio kredito įstaigų veiklos reguliavimui mokesčių teisės

⁴² MEDELIENĖ, A.; ir SUDAVIČIUS, B. *Mokesčių teisė*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2011.

⁴³ VAIŠVILA, A. *Teisės teorija: vadovėlis*. Vilnius: Justitia, 2004.

⁴⁴ KELSENAS, H. *Grynoji teisės teorija*. Vilnius: Eugrimas, 2002.

⁴⁵ P vz. žr. CLAESSENS, S.; KEEN, M.; ir PAZARBASIOGLU, C. *Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material* [interaktyvus]. Washington, DC: IMF, September, 2010 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2010/paris/pdf/090110.pdf>>.

KLEMM, A. *Allowances for Corporate Equity in Practice* [interaktyvus]. [Washington, D.C.]: International Monetary Fund, WP/06/259, 1 November 2006 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp06259.pdf>>.

DE MOOIJ, R. A.; KEEN, M.; ir ORIHARA, M. *Taxation, Bank Leverage, and Financial Crises* [interaktyvus]. Working Paper No. 13/48, 25 February 2013 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1348.pdf>>.

MATHESON, T. *Taxing Financial Transactions: Issues and Evidence* [interaktyvus]. International Monetary Fund Working Paper Nr. WP/11/54, 2011 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=24702.0>>.

⁴⁶ Europos Sąjungos Komisija. *Financial sector taxation* [interaktyvus]. Taxation papers, working paper No. 25, 2010. First published as Staff Working Document SEC (2010)1166 2/12/2010 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą:

normomis yra skirta monografijoje „Finansų sektoriaus apmokestinimas ir reguliavimas“⁴⁷, tačiau, skirtingai nei šiame darbe, monografijoje didžiausias dėmesys skiriamas praktiniams kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis aspektams. Mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai tiriamas ir Robert D. Cooter ir Neil S. Siegel⁴⁸, M. Keen⁴⁹ ir kitų mokslininkų darbuose, tačiau juose mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis taip pat daugiausia analizuojamas praktiniu-ekonominiu aspektu, dėmesio teoriniams mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio aspektams skiriama pakankamai nedaug. Lietuvoje nuoseklių mokslinių tyrimų, kuriuose teoriniu (doktrininu) aspektu būtų tirtas mokesčių teisės normų naudojimas šiuolaikinių kredito įstaigų veiklos reguliavimui, nėra atlikta. Lietuvoje doktrininu (teoriniu) aspektu nei mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai, nei mokesčių teisės normų naudojimas kredito įstaigų veiklos reguliavimui nėra iširtas.

Darbo mokslinis naujumas

Lietuvos mokesčių teisės normų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai teisiniu aspektu niekada nebuvo tiriamas, nei nacionaliniu, nei tarptautiniu mastu. Analizuojant užsienio teisės mokslininkų darbus, skirtus mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio analizei, pastebėtina, kad dauguma atvejų didžiausias dėmesys yra skiriamas ekonominiams mokesčių reguliacinio poveikio kredito įstaigoms aspektams, o mokesčių teisės normos ir jų reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai kaip teisės mokslo objektas teisiniu (doktrininu) požiūriu analizuojamas fragmentiškai, didžiausią dėmesį skiriant ne teoriniams teisiniams, bet praktiniams-ekonominiams mokesčių teisės normų poveikio aspektams. Disertacijoje pagrindinis dėmesys yra skiriamas būtent teoriniams-teisiniams mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio

---

<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_25_en.pdf>. Europos Sąjungos Komisija. CANNAS, G., et al. *Financial Activities Taxes, Bank Levies and Systemic Risk* [interaktyvus]. Taxation papers, working paper No. 43 – 2014 [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą:

<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_43.pdf>.

⁴⁷ BUETTNER, T., et al. *Taxation and regulation of the financial sector*. MIT Press, 2014 m.

⁴⁸ COOTER, R. D.; ir SIEGAL, N. *Not the Power to Destroy: An Effects Theory of the Tax Power* [interaktyvus]. *Virginia Law Review*, Vol. 98, Issue 6, 2012. p. 1195–1251. [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/robert_cooter/167/>.

⁴⁹ KEEN, M. *Rethinking the Taxation of the Financial Sector* [interaktyvus]. CESifo Economic Studies, Vol. 57, 1/2011, 1–24, Advance Access publication, 27 January 2011. [žiūrėta 2015 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/events/CESifo_Economic_Studies-2011-Keen-1-241.pdf>.

kredito įstaigų veiklai aspektams. Mokesčių teisės normos ir jų reguliacinis poveikis kredito įstaigoms yra analizuojamas išimtinai teisiniu aspektu, todėl disertacijoje atliktas tyrimas laikytinas nauju ir aktualiu. Atlikto tyrimo rezultatai padeda pagrindus išskirti mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį kaip savarankišką teisės mokslo tyrimo objektą ir jį tirti ne tik kredito įstaigų veiklos, bet ir kitų socialinių santykių reguliavimo aspektais. Disertacija padeda teorinį (doktrininį) pagrindą kredito įstaigų veiklos reguliavimo mechanizmo tobulinimui išnaudojant nacionaliniu mastu mažai ištirtą ir Lietuvos kredito įstaigų veiklos reguliavimo sistemoje beveik nenaudotą mokesčių teisės normų reguliacinį poveikį. Darbe teoriniu požiūriu įrodomas ir pagrindžiamas mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio (reguliacinės funkcijos) savarankiškumas, apibrėžiamos mokesčių teisės normų naudojimo kredito įstaigų veiklos reguliaciniais tikslais teisėtumo (konstitucingumo) sąlygos, pagrindiniai mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai principai. Be to, darbe šiuolaikinė Lietuvos mokesčių teisės normų sistema pirmą kartą yra analizuojama ne fiskaliniu (ekonominiu), bet išimtinai teisiniu (reguliaciniu) požiūriu, pirmą kartą teoriniu požiūriu tiriamas mokesčių teisės normų, kaip teisės mokslo objekto, reguliacinis poveikis kredito įstaigų veiklai, nesusijusiai su mokesčių mokėjimu.

Praktinė darbo reikšmė

Disertacijoje yra pagrindžiamas ir įrodomas mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio savarankiškumas, pagrindiniai mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio požymiai, mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai ypatybės jį lyginant su draudimus ir leidimus nustatančiomis teisės normomis, doktrininiu (teoriniu) požiūriu pagrindžiamas ir įrodomas mokesčių teisės normų tinkamumas kredito įstaigų veiklos reguliavimui, suformuluojami pagrindiniai kredito įstaigų veiklos reguliavimo mokesčių teisės normomis principai. Atliktas tyrimas padeda teorinius pagrindus Lietuvos mokesčių sistemos, o kartu ir kredito įstaigų veiklos reguliavimo tobulinimui, atlikto tyrimo rezultatai ir išvados taip pat gali būti pritaikomos ir naudojamos kuriant ir tobulinant ne tik Lietuvos, bet ir Europos Sąjungos mokesčių teisės normų sistemą, jos reguliacinį poveikį kredito įstaigų veiklai Europos Sąjungos mastu. Disertacijos išvados ir pasiūlymai suteiks galimybę įstatymų leidėjui pasinaudoti mokesčių teisės normų reguliaciniu poveikiu kuriant ir tobulinant teisinį kredito įstaigų veiklos reguliavimo mechanizmą.

Disertacijos struktūra

Disertacijos struktūra pasirinkta atsižvelgiant į tyrimo objektą ir iškeltus uždavinius. Disertaciją sudaro įvadas, trys dėstomosios dalys ir išvados.

Disertacijos įvadinėje dalyje apibrėžtas darbo tikslas, aptariamas tyrimo aktualumas, mokslinis darbo naujumas, tyrimo objektas, dalykas, tikslas, uždaviniai, pagrindiniai disertacijoje naudojami tyrimo šaltiniai, trumpai apžvelgti pasaulyje atlikti tyrimai disertacijos tema, suformuluoti sprendžiami uždaviniai, pristatyti taikyti tyrimų metodai, pagrindiniai disertacijos ginamieji teiginiai, tyrimo rezultatų apibavimas, disertacijos struktūra.

Pirmoji disertacijos dalis „*Mokesčių teisės normos kaip kredito įstaigų veiklos reguliavimo priemonė*“ yra skirta doktrininio (teoriniu) požiūriu pagrįsti ir įrodyti mokesčių teisės normų tinkamumą kredito įstaigų veiklos reguliavimui, atskleisti mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai pagrindinius požymius, teisėtumo sąlygas ir pagrindinius principus. Pirmoje disertacijos dalyje teoriniu požiūriu yra įrodomas mokesčių teisės normų tinkamumas kredito įstaigų veiklos reguliavimui, aiškinama mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio prigimtis, jos santykis su mokesčių teisės normoms keliamu fiskaliniu tikslu, pagrindiniai reguliavimo mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio principai, atskleidžiamos pagrindinės mokesčių teisės normos reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai ypatybės, jas lyginant su reguliaciniu poveikiu, būdingu tradicinio teisinio reguliavimo teisės normoms, įtvirtinančioms teisinius draudimus ir leidimus (komandas).

Antroje disertacijos dalyje „*Kredito įstaigų veiklos reguliacinio apmokestinimo iniciatyvų analizė*“, analizuojamos pagrindinės kredito įstaigų veiklos reguliavimui skirtų reguliacinių mokesčių koncepcijų mokesčių teisės normos ir jomis pagrįstos faktiškai taikomos kredito įstaigų veiklos reguliavimui skirtos mokesčių teisės normos bei daugiausia pasiūlymų susilaukę kredito įstaigų veiklos reguliacinio apmokestinimo pasiūlymai bei iniciatyvos. Šioje disertacijos dalyje atliekama pagrindinių kredito įstaigų veiklos apmokestinimo koncepcijų ir jomis pagrįstų mokesčių iniciatyvų analizė, siekiant atsakyti į klausimą, ar mokesčių teisės normos gali būti naudojamos kredito įstaigų veiklos reguliavimui praktikoje.

Trečioje disertacijos dalyje „*Lietuvos mokesčių teisės normų sistemos vertinimas kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu*“ analizuojama Lietuvos mokesčių teisės normų sistema siekiant iširti ir įvertinti Lietuvoje galiojančių mokesčių teisės normų naudojimą kredito įstaigų veiklos reguliavimui. Atsižvelgiant į gautus lyginamosios sisteminės analizės rezultatus

atitinkamai yra atliekamas tiriamųjų mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio kredito įstaigų veiklai vertinimas, identifikuojant mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio rūšį ir įvertinant reguliacinio poveikio suderinamumą su bendromis pasaulinėmis ir nacionalinėmis kredito įstaigų veiklos reguliavimo tendencijomis, bei kredito įstaigų reguliavimui keliamais tikslais. Atlikus atskirų mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio vertinimą, atitinkamai atliekamas bendras Lietuvos mokesčių teisės normų sistemos vertinimas kredito įstaigų veiklos reguliavimo aspektu, įvertinant mokesčių teisės normų reguliacinio poveikio naudojimą kredito įstaigų veiklos reguliavimui ir Lietuvos mokesčių teisės normų sistemos suderinamumą su nacionalinėmis ir pasaulinėmis kredito įstaigų reguliavimo tendencijomis bei kredito įstaigų reguliavimui keliamais tikslais.

Disertacija užbaigiama atlikto tyrimo pagrindu suformuluotomis išvadomis, kurios apibendrina atlikto tyrimo ir pagrindinių tyrimo uždavinių sprendimo rezultatus, taip pat pateikiami pasiūlymai dėl galimybių pagerinti kredito įstaigų veiklos reguliavimą pasinaudojant mokesčių teisės normų reguliaciniu poveikiu, taip pat nacionalinės mokesčių teisės normų sistemos patobulinimo.

AUTORIAUS MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMA SĄRAŠAS

Autorius parengė ir publikavo du mokslinius straipsnius disertacijos tema, kurie buvo publikuoti Vilniaus universiteto periodiniame mokslo žurnale „Teisė“:

1. GRUODIS, P. *Mokesčių reguliacinio mechanizmo analizė*. Teisė, t. 92, 2014. p. 69-79.
2. GRUODIS, P. *Europos Sąjungos finansinių sandorių mokesčio apsauga nuo mokesčių vengimo*. Teisė, t. 96, 2015. p. 149-161.

AUTORIAUS PRANEŠIMAI, PRISTATYTI TARPTAUTINĖSE MOKSLINĖSE KONFERENCIJOSE:

Autorius kaip pranešėjas dalyvavo tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Social transformations in contemporary society 2016“ (2016 m. birželio 2-3 dienos, Vilnius, Lietuva), kurioje buvo pristatytas pranešimas tema „*Regulatory function of the tax law: methodological origins and specific features*“.

INFORMACIJA APIE AUTORIŲ

Povilas Gruodis gimė 1987 m. birželio 23 d. Vilniuje, Lietuvoje.

Išsilavinimas:

1994-2006 įgytas vidurinis išsilavinimas, Vilniaus „Gerosios vilties“ vidurinėje mokykloje.

2006-2011 įgytas teisės magistro laipsnis, Vilniaus universiteto Teisės fakultete apgynus magistro darbą, tema „Atsakomybės už mokesčių įstatymų pažeidimus taikymo teorinės ir praktinės problemos“.

2007-2012 įgytas ekonomikos bakalauro laipsnis, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultetas.

2011-2017 doktorantūros studijos (socialiniai mokslai, teisė), Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedra.

Profesinė patirtis, mokslinė ir pedagoginė veikla:

Nuo 2009 m. iki 2011 m. teisininkas advokatų kontoroje „Kručauskas ir partneriai ConsulTax“.

2011 m. specialistas (komisijos nario padėjėjas) Mokestinių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Nuo 2011 m. advokato padėjėjas advokatų kontoroje „Kručauskas ir partneriai ConsulTax“.

2012-2013 m. dėstomi administracinės teisės seminarai Vilniaus universiteto Teisės fakultete, Viešosios teisės katedroje.

2013-2014 m. lektorius Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykloje (TVM), dėstomas dalykas - Europos Sąjungos finansų ir mokesčių teisė.

2013 m. Vadovavimas studentų rašto darbams Vilniaus universiteto Teisės fakultete, Viešosios teisės katedroje.

2013-2014 m. Vadovavimas studentų magistro darbams Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykloje.

Nuo 2015 m. advokatas advokatų profesinėje bendrijoje „Kručauskas, Blaškevičius, Gruodis ir partneriai ConsulTax“.

Mokslinių interesų sritys

Povilo Gruodžio pagrindinės mokslinių interesų sritys yra mokesčių teisė, mokesčių teisės normos, kredito įstaigų reguliavimas mokesčių teisės normomis.